

Introduktion

Tørklæder, burkaer, moskéer – i det sidste årti er de blevet genstand for ophedede offentlige debatter rundt i Europa. Der er blevet indført forbud mod at bære tørklæde og burka i visse offentlige institutioner og den offentlige sfære i nogle europæiske lande, og hver gang muslimske grupper ønsker at opføre en moské bliver det diskuteret højlydt. Hvorfor disse passionerede debatter? Hvad symboliserer tørklæder, burkaer og moskéer, siden de bliver genstand for så heftig debat? Et symbol er noget, der står i stedet for noget andet og samtidig repræsenterer den samme mening, så tørklæder, burkaer og moskéer må stå i stedet for noget andet. Det er lige præcis dette andet og den mening, symbolerne repræsenterer, der afføder ophedet offentlig debat og stigende politisk regulering. I debatten bliver symbolerne tilskrevet mange forskellige betydninger, fx kvindeundertrykkelse, vold, islamisme, ekstremisme og terrorisme og anses følgelig som en trussel for, at de grundlæggende vestlige demokratiske værdier bliver omkalfatret. Omvendt bliver tørklædet af nogle set som frigørende og muligheden for at bære tørklæde og burka og opføre moskéer forbundet med religionsfrihed, religiøs pluralisme og religiøs tolerance, væsentlige grundpiller i et vestligt demokrati. Det er disse spændinger, temaartiklerne i dette nummer af Politik vil kredse om.

I artiklen „Religiøse symboler, religionsfrihed og det offentlige rum: ‘Stormoskeer’ i København“ tager **Sune Lægaard** udgangspunkt i debatten om stormoskéer i København på hhv. Amager og Vibevej i Nordvest. Han undersøger på baggrund af disse debatter, hvordan staten bør forholde sig til religiøse symboler i det offentlige rum ud fra princippet om religionsfrihed og diskuterer i forlængelse heraf normative begreber som neutralitet, tolerance, respekt og anerkendelse

I artiklen „Debatter og reguleringer af muslimske tørklæder – populisme og symboler“ placerer **Rikke An-**

dreassen og Birte Siim de danske tørklædedebatter i en bredere europæisk kontekst for på den baggrund at fokusere specifikt på folketingsdebatterne om tørklæder i 2004 og om burkaer i 2009. Med det udgangspunkt analyserer de inklusions- og eksklusionsmekanismer og diskuterer demokratisk ligestilling i forhold til både køn og religiøsitet.

I artiklen „Debatten om dommertørklædet“ analyserer **Ditte Maria Brasso Sørensen** debatten om det skulle forbydes dommere at bære religiøse og politiske symboler ved retsmøder fra 2008-2009, et forbud der blev vedtaget ved lov i 2009. Med det udgangspunkt skitserer hun forskellige perspektiver på, hvordan forholdet mellem religion og politik bliver tænkt, og de grundlæggende uenigheder perspektiverne imellem med henvisning til principper som neutralitet, ligebehandling og tolerance.

I artiklen „Kirke, opera og stormoske: Retskulturelle overvejelser over monumentalarkitektur“ sætter **Hanne Petersen** moskédebatterne i perspektiv ved at inddrage andre eksempler på monumentalarkitektur, ikke mindst operabygninger og særligt Operaen i København, der placerer sig på ‘magtens akse’ med Marmorkirken og Amalienborg Slot. Både moske og opera er symbolske eksempler på den svækkede nationale suveræne magt under globaliserede omstændigheder, hvor økonomi, elitekultur og religion spiller en rolle som alternative magtbastioner og identifikationspoler.

I den sidste temaartikel „Between angels and demons: boundary symbols and symbolic politics in Danish management of aliens“ undersøger **Ulf Hedetoft** de politiske symboler og den symbolske politik, der bliver bragt i spil for at sætte grænsen mellem ‘dem’ og ‘os’ i dansk integrations- og immigrationspolitik. Endvidere diskuterer han forholdet mellem symbolsk politik og realpolitik med fokus på den virkelighed, som den symbolske politik skaber.

Uden for tema har **Mogens K. Justesen** skrevet en artikel om den amerikanske politolog Elinor Ostrom i anledning af, at hun modtog Nobelprisen i økonomi i 2009. Artiklen „Empirisk analyse af kollektiv handling“ præsenterer Ostroms tanker om institutionelle rammer for organisering af individers kollektive handlinger og hvordan disse løser, hvad der traditionelt i public choice litteraturen karakteriseres som et kollektivt handlingsproblem.

Som sædvanlig slutes dette nummer af Politik af med anmeldelser af aktuelle politisk relevante bøger.

God læselyst

Anders Berg-Sørensen og Cecilie Brøndum Boesen

Temaredaetører